

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

R. P. Thomæ Tamburini È Societate Jesu Opera Omnia

Tamburini, Tommaso

Lugduni, 1689

Cap. II. De materia forma, & Officiis Tonsuræ, & Minorum.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-78172](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-78172)

tem. 4. tr. de Ord. p. 3. n. 9. tamen cum communiore, & probabiliori sententia esse, probat; quos Doctores, si est otium, adi.

MAIORES.

3. Subdiaconatus collationem esse iterum Sacramentum, est longe probabilius; quamvis fatear, opinionem dicentem non esse, in censuram vocari non posse, cum enim nonnulli Docti sequuntur, vocantque probabilem.

4. Quod autem collatio Diaconatus sit Sacramentum, videtur accedere ad certitudinem fidei. Lege Averf. in *de. cit. f. 3.* Apud Callrop. *loc. c. n. 5.* Sor. Layman. alioque apud Leand. *de Ord. d. 1. q. 7.* & March. *tr. 1. de Ord. p. 1. c. 6.* vocat valde probabilem.

5. Denique Sacerdotium, & Episcopatus, prout, includit Sacerdotium, de fide est, esse Sacramentum. At prout superaddit extensionem dictam §. *præced. n. 5.* licet non sit de fide, est tamen certissimum esse Sacramentum, ut apud Vasquez, alioque citatos videre poteris.

6. Quoad praxim, illud ex dictis colligi debet, Ordinem, cum iam dixerimus, esse Sacramentum, unde suam producit gratiam, debere digne ministrari ab Episcopo ordinante, & digne recipi ab ordinato, id est sine conscientia peccati mortalis, ut supra libro primo de Sacramentis in univ. explicatum est. Sed difficultas propria hic se offert: An id sentendum sit de omni Ordine, etiam de prædicta extensione; ita ut per quemcumque indignam collationem, vel receptionem illorum, committatur novum numero peccatum.

7. Respondeo. Ita est sentendum in sententia, quam, ut probabiliorē secuti sumus, docentem, eos omnes esse Sacramenta, multo magis de illa extensione, quam diximus, certo esse Sacramentum. At quia non potuimus negare probabile esse, Subdiaconatum, & Minores Ordines non esse Sacramenta, ut modo vidimus, ideo probabile etiam erit, eam ministrare, ut vult Leand. cum multis *disp. 2. de Ord. quæst. 21. & 22.* Quintanad. *de Ord. sing. 17. n. 1.* vel suscipere, non esse saltem mortale.

CAPUT II.

De Materia, Forma, & Officiis primæ Tonsuræ, & Minorum Ordinum.

§. I. Prima Tonsura.

1. **E**st deputatio ad canendum in Choro seu Ecclesia, & ad ejusdem obsequium.

2. Conferitur ab Episcopo per abscissionem capillum, loco materiæ, & per hæc verba, loco formæ, ab eodem Episcopo, & simul ab ordinando pronunciata: *Dominus pars hereditatis meæ, & pars mea Deus in æternum.*

Dico (loco materiæ, loco formæ) cum enim prima Tonsura Ordo non sit, vera materia, formæque non indiget: nam propterea, his omis, valide quis (teste March. *de Ord. tr. 2. p. 1. cap. 12.*) deputaretur ad obsequia prædicta, si quocumque alio modo, ipso consentiente, ad ea addiceretur ab Episcopo.

3. Officium primæ Tonsuræ est, deputare Fidelem ad canendum in Ecclesia, ob quam rationem vocaturis Plalmista, & ei imponitur, ut semel recitet septem Plalmos Pœnitentiales cum Litanis, & Precibus consequentibus. Destinatur item per ipsam Fidelis ad obsequium, & famulatum Ecclesiæ, unde sit capax beneficiorum Ecclesiasticorum, & aptus ad Ordines sequentes.

4. Ut autem id hac occasione dicam, adverte, prædictas Orationes imponi ab Episcopo, tum tonsurato, tum cuilibet ordinato in Minoribus, & quidem semel, etiam si receperit simul dictam Tonsuram, & quatuor

Part. III.

omnes Ordines: imponi, inquam, non sub peccato, sed sub consilio. Ita March. *loco citato cap. 8.* cum Navarr. & Reginaldo sicuti idem sentiendum esse de Maturino, & Missis, quæ idem Episcopus imponit Ordinato in Sacris, dicam mox *cap. 4.*

§. II. Ostiarius.

1. **E**st Ordo Ecclesiasticus, per quem datur potestas claudendi, aperiendi, & custodiendi Ecclesiam.

2. Ejus materia remota, sunt claves Ecclesiæ, Proxima est porrectio, seu traditio clavium. Forma sunt illa Episcopi verba. *Sic age, quæ rationem Deo redditurus pro his rebus, quæ his clavibus includuntur.* Adduntur tanquam ceremoniæ, aperiire, & claudere fores ejusdem Ecclesiæ, & illi tradi campanulam, seu funiculum, quo ea ligatur, quibus ostenditur exercitium Ordinis, quem susceperunt.

3. Ostiarii munus est; secundum Leand. *de Ord. d. 2. quæst. 10.* ex March. *loco citato tr. 2. p. 2. cap. 3.* aperiire & admittere, custodire Ecclesiam, advocare, & admittere dignos, indignos excludendo, Campanas pulsare (explicat Gaspar Hurtad. *de Ordin. differ. 5.* id intelligi, tempore sacrificii) suppellectilem Sacram. custodire, denique aperiire librum ei, qui est prædicaturus; quod tamen ultimum in usu certè non est. Lege Gaspar. Hurt. *lib.*

§. III. Lectoratus.

1. **E**st Ordo Ecclesiasticus, quo conceditur potestas Prophetias, & scripturas legendi in Ecclesia.

2. Ejus materia remota est liber continens Sacras Lectiones, id est Epistolas, & Prophetias. Proxima est ejusdem libri traditio. Forma. *Accipe, & esto verbi Dei realiter, habiturus, si fideliter, & viriliter officium tuum impleveris, partem cum iis, qui verbum Dei ab initio bene ministraverunt.*

3. Munus ergo Lectoris est legere prædictas Prophetias, & Sacras scripturas, etiam Evangelium, sed extra Missam, nam, in hac, est officium respectivè subdiaconi, & Diaconi. Item ejusdem Lectori est munus Cathecumenis baptizandis fidei rudimenta tradere: Olim panes, & fructus novos Lector benedicebat, minori tamen solemnitate, quam ea, quæ convenit ordinatis in Sacris, ut notat Gaspar. Hurt. *loco citato*, verum hodie id abrogatum esse, Marchinus *de Ord. tr. 2. part. 3. cap. 3.* testatur.

§. IV. Exorcistatus.

1. **E**st Ordo Ecclesiasticus conferens potestatem imponendi manus super Energumenos, legendique Exorcismo, ad Demones fugandos.

2. Materia ejus remota est liber Exorcismorum, Proxima ejusdem libri traditio, Forma. *Accipe, & com-menda memoria, & habes potestatem imponendi manus super Energumenos sive Baptizatos sive Cathecumenos.*

3. Ejus ergo officium est manus imponere super Energumenos, atque exorcismos legere; Olim Exorcista edicebat Populo, ut, qui non communicabant, darent locum aliis communicaturis, & aquam, qua in ministerio Baptismi usus erat Baptizans, infundebat, sed hodie hæc, ipso non usu, abrogata esse, idem *ibidem* notat Marchinus.

§. V. Acolyhatus.

1. **E**st Ordo Ecclesiasticus, quo datur potestas accendendi luminaria, & ceræ, & accensum transferendi ad altare, porrigendi Subdiacono Vireolos, pro Sacro ministerio.

2. Materia remota hujus Ordinis est duplex, altera, est candelabrum cum ceræ extirpato, altera, sunt Vireoli vacui. Horum traditio est materia proxima. Notatque Bonacina *de Sacram. Ord. quæst. 27. part. 3. num. 6.*

I 3 cit.

cit. Hen. Fillius. & communiter satis esse si unus Vrecolus tangatur ab ordinando: Forma item duplex est Altera. Accipe Cereferarium cum Cere, ut scias, te ad accendenda Ecclesia lumina mancipari in nomine Domini. Altera. Accipe Vrecolos, ad ffiggerendum vinum, & aquam in Eucharistiam Sanguinis Christi, in nomine Domini.

3. Circa quæ, triplex est sententia, alii, ut Bon Rich. Angel. alique apud Leand. de Ord. quæst. 17. affirmant priorem, alii ut S. Thom. Val. Gran Bonac. alique apud Leand. citatum, posteriorem, alii denique Aversa de Ord. quæst. 2. sect. 4. utramque simul esse materiam, & formam adæquatam hujus Ordinis, & per ipsas imprimi Characterem. Omnes probabiliter.

4. Officium ergo Acolythi est præparare lumina ad Sacrificium, Cereum, ubi est legendum Evangelium, ferre Diacono, & Subdiacono inservire, (ham inde dicitur Acolythus, latine pedisequus) Aquam, & vinum in Vrecolis ministrare, eosdemque vino, & aqua plenos eidem Subdiacono porrigere.

5. Acolythum immo, & ceteros quocunque Ordine, quamvis Minori, insignitos, imò & solum tonsuratos posse licite tangere vasa sacra, sed in quibus non sit Sanctissima Eucharistia, teste G. Horr. de Ord. diff. 14. & plur. apud eundem Leand. docuimus. In opuscul. de Sac. Missa lib. 1. cap. 2. §. 1. num. 9.

§. VI. Aliquot quæstiones de Initiatis Tonsura, & Minoribus.

AN HI, CVM INITIANTVR OBLIGENTVR Sacram Eucharistiam sumere, & quid de Aliis.

1. PRIMA Tonsura, & Minoribus initiati, eo die, quo initiantur, obligantur, Sacram Communionem suscipere, & per hanc occasionem, quid de aliis in Sacris?

2. Respondeo tribus dictis. Dico, Primò, Tonsura & Minoribus initiatis non obligare. Primò, quia non adest Textus ad id obligans. Secundò, quia aliqua Rubrica sic fortè disponens, nullum indicat præceptum, unde solum continet consilium. Tertio, Praxis idem persuadet, quando scilicet hi ordines conferuntur, a Præbendo.

3. Dico, Secundò, Idem affirmari debere de Subdiaconatu, & Diaconatu propter duas priores rationes proxime dictas; semper supponendo, non esse alicubi peculiare præceptum.

4. Dico, Tertio, Sacerdotio initiatus omnino sub peccata culpa mortalis communicare debere, (teste Quint. de Ord. sing. 17. n. 2.) quia debent participare de suo sacrificio.

AN PECCET QVIS, SI INITIATVR TONSURA, & Minoribus, sine intentione ascendendi ad alios Ordines. Et quid de Episcopo, si, id sciens, illum initiet.

5. Neutrum peccare mortaliter, puto, cum Sanch. lib. 7. matr. d. 3. l. 16. Coninch. Layman. G. Hurt. Bon. aliis que ap. Leand. de Ord. d. 7. §. 9. & 10. quia nulla gravis deordinatio in hoc apparet, nec grave præceptum; Non ita in eo, qui Religionem ingreditur animo non perseverandi, quia hic decipit Religionem, dum alitur ejus expensis contra ejusdem Religionis voluntatem, Lege Coninch. de Ord. d. 20. n. 105.

6. Dices. At Tridentinum sess. 25. c. 4. de Ref. prohibet illos prima Tonsura ordinari, de quibus probabilis conjectura non sit, eos, non secularis iudicii fugiendi fraude, sed ut Deo serviant, hoc vitæ genus elegisse.

Respondeo. Tridentinum loquitur de initio ex intentione fugiendi iudicium seculare, non autem de intentione non ascendendi ad alios ordines.

7. Quod si quæras, an is, qui contra Tridentinum initiatus ex intentione fugiendi dictum iudicium peccet mortaliter? Respondeo, esse duas sententias, Navarrus,

Barbosa, March. Molfes. alique cum Leand. de Ord. d. 7. §. 9. putant, peccare mortaliter. Sanch. l. 6. G. Hurt. Coninch. Layman. Bonac. ap. Leand. l. c. cum aliis, taliter non peccare.

8. Hanc posteriorem sequor; quia, nec Tridentinum imponit præceptum grave, nec gravem intentionem cum ejusmodi intentione ordinatur; irrogaturque, si sit, vel potestari seculari; quilibet enim vi potest libertate, in eligendo vitæ statu, esto deinde peccatus ad statum altiorum nolit ascendere.

9. Verum peccatne saltem venialiter. Respondeo. Sanch. loc. c. num. 17. sic habet: Si Ordines Minores primam Tonsuram accipiunt, solum intendunt deordinari jurisdictionem fori secularis, nonnulla culpa est, quia loquendi communi, illud (nonnulla) solum veniale notat. Quare si deinde Sanch. n. 18. dicit non peccare Episcopum, si prædictam ordinem intelligendus est, sibi sit contrarius) non peccare mortaliter, num possit effugere veniale, si sciens ad illud cooperatur?

10. Notabile demum est illud, quod docet Layman. nimirum, Rectores Academicarum sine veniali culpa assumere Minores Ordines, absque intentione nendi in Clericatu, sed solum ut sic, possint Scholares Ecclesiasticos regere. Quæ Doctrina ostendit, peccata adesse iustam causam, unde, ne venialiter quidem peccetur.

AN PECCETVR QVI MINORIBVS INITIATVS ob solum spem Beneficium Ecclesiasticum consequendi.

11. Marchinus de Ord. traht. 1. p. 8. c. 1. d. 1. ad hanc quæstionem sic respondet. Si dicta spes sit casualis, principalis finalis, & primaria, mortaliter peccatur, si sit securitaria, & impulsiva. Quæ doctrina contrari potest ex Divo Thoma 2. 2. q. 187. art. 1. docente, appetere Episcopatum ob divitias (intelligendum est, principaliter) esse mortale.

12. Profecto, si id, ita absolute dictum veniale, vix Sacerdotibus, vix Clericis, vix Fidelibus, Quamvis que enim est, qui ob finem habendi temporalia spiritualia non moveatur?

13. Naviter igitur intelligendum est, quid si hoc moveri à lucro, vel simili spe temporalis, tanquam à sua seu causa principali, ita ut mortaliter tunc peccet. Certe est, cum quis ita moveatur ab hoc fine, ut ita spiritualia ad illud ordinat, ut velit legem Dei ita gravi negligere, dummodò eo lucro potiar. Hæc profecto intentio, si vel Clericus, vel Episcopus habet in sua Ordinatione, peccare mortaliter, non dubium, & de hac loquitur Sanctus Thomas.

At, si ejusmodi intentionem non habeat, sed ita ut finem illi lucrum, media sua ordinatione, ut live expellat, si tacite sit paratus, legem Dei non negligere, certe difficile est, pronunciare, mortaliter peccatum. Quamvis enim aliqua sit venialis deordinatio, spiritibus uti, tanquam mediis, ad temporalia: tamen, si constat voluntas prædicta, esse gravis, & mortalis deordinatio nequaquam videtur. Lege nonnulla adnotata hoc facientia in nostro opusculo de Sac. Missa lib. 1. c. 1.

AN INITIATVS TONSURA, VEL MINORIBVS peccet, si sine ulla causa vixorem doceat, & a Clericali statu discedat.

14. Quamvis aliqui, ut Th. Azor Silv. alique ap. Leand. de O. d. 7. §. 13. nullam hic agnoscant culpam, tamen adesse venialem mihi probabile est, cum Sanch. lib. 7. matr. d. 3. l. 17. quia ejusmodi clericus videtur receptum statum, quem in ipsa receptione Tonsuræ videtur explicite Ecclesiæ, aliquo tandem modo promississe. Non ergo hanc culpam ego duco ex capite irreconditæ, hoc enim fortasse non attingeret culpam, cum sit solus defectus maioris boni, ut in simili diximus lib. 3. in p. 2.

CAPVT II.

De Subdiaconatu.

§. I. Quid ille sit, qua materia, & forma constet,
& quod ejus Officium.

1. Subdiaconatus est Ordo Sacer Ecclesiasticus, quo datur potestas assistendi in altari Presbytero sacrificanti, ministrando ei Calicem cum vino, & patenam cum Hostia, & item potestas legendi Epistolas in Missa.

2. Materia, & forma est duplex. Altera, est Calix cum Patena sine vino, & Hostia, quæ est materia remota, nam proxima est ejusdem porrectio cum hac forma ex verbis monitoriis composita potius, quam ex imperativis. Videte cujus ministerium vobis traditur, ideo vos admonet ut ita vos exhibeatis, quod Deo placere possitis. Ita post accuratam considerationem se invenisse, asserit Vasquez tom. 3. in 3. p. d. 2. §. 8. c. 5. n. 52. cum plausu suorum Auditorum; nam sic, ait, constabit hoc Sacramentum, more cæterorum rebus, & verbis, & non est cum molestia querendum, cur hic Ordo conferatur sine forma verborum? Altera materia remota, est liber: proxima, ejus porrectio: forma hujusmodi. Accipite librum Epistolarum, & habete potestatem legendi in Ecclesia Sancta Dei tam pro Vivis, quam pro Defunctis, in nomine Patris, & Filii, & Spiritus Sancti.

3. Ex his materiis, & formis nonnulli sentiunt ut Vasq. Coninch. Marc. apud Leand. de Ord. d. 3. q. 14. Castrop. de Ord. d. vñ. part. 4. n. 13. vocans id commune & certum, conferri Subdiaconatum per priorem. Alii vero ut Medin. Filliuc. Aversa G. Hurt. alique ap. Leand. citatum, per priorem simul, & vñitum cum posteriore. Id quod, & an duplex Character partialis imprimatur? & duplex conferatur gratia, an potius unus, & una? similesque quæstiones, quæ ad praxim non faciunt, Doctores citati prosequantur.

4. Munera Subdiaconi, idest Subministri Sacerdotis, his verbis numerantur in Pontificali. Subdiaconus debet,

I. Aquam ad ministerium altaris præparare.

II. Diacono ministrare.

III. Pallas altaris, & corporalia abluere (de hoc omnino vide in cap. 2. §. 1. num. 5. in nostro Opusculo de Sacr. Missa.)

IV. Calicem, & Patenam in usum Sacrificii eidem offerre.

V. Panem consecrandum pro populo in altari ponere. Hæc in Pontificali, quibus in aliis Rubricis additur,

VI. Crucem in supplicationibus gestare.

VII. Epistolam in Missa solemniter canere.

VIII. Denique Subdiaconus ad mulierum januam, sicuti Diaconus ad januam virorum, dum in templum ingrediebantur, antiquitus, Ap. Clem. Rom. 1. 8. confitebatur, alias 15. ad sexus distinguendos, assidebant.

5. Hæc sunt Subdiaconi munera, quibus adde obligationes duas, quas sub mortali in susceptione sui Ordinis contrahit, puta Castitatem servandi, & horas Canonicas persolvendi.

6. Denique tria adverte. Primo porrectionem, seu traditionem prædictam quæ est materia proxima Subdiaconatus, ut etiam similem traditionem in Diaconatu, & Sacerdotio, debere, sub poena nullitatis Ordinis, fieri ab Episcopo ordinante: quæ tamen invaliditas non ita clare apparet in Minoribus Ordinibus, nam olim ab alio quam ab Episcopo, hoc est ab Archidiacono tradebatur Acolyto materia, ut notavit Vasquez, loc. cit. disput. 237. cap. 2. num. 23. ap. Au. quest. 2. de Ordinatu. inir. sect. 2. Secundo formam priorem Subdiaconatus dictam num. 2. solum esse illa verba: (Videte cujus ministerium vobis traditur) cætera enim videtur solum ad

I 4 adhor

cal. cap. 11. n. 2. sed ex capite dictæ infidelitatis in re non potestabiliter gravi.

15. Hunc autem Clericum si beneficio gaudeat, vel Ecclesiastica pensionem, illis privati, statim ipso jure, initio valide matrimonio, ne te, quæso prætereant. Lege Sanchez l. 7. de matr. disp. 4. n. 5. Castrop. de Ord. d. vñ. p. 17. n. 15. Laym. lib. 4. r. 2. cap. 14. n. 2.

AN TONSURA INITIATIVUS, SIVE SIMPLEX

Clericus, sive Beneficiatus peccet, si Tonsuram, quam Clericam appellamus, non deferat.

Idem per occasionem querimus de Initio in Sacris;
Et quid de vestibus Clericalibus?

16. Triplex est, quoad Clericam, sententia. Prima, docet (cum Panorm. S. Aug. Tab. Arm. Sylvest. Basi. Soto apud March. de Ord. trall. 2. p. 1. cap. 6.) omnes Clericos peccare mortaliter, si Clericam ferre negligant per tempus notabile. Secunda satis communis cum Vasq. tom. 3. in 3. p. d. 2. §. 8. cap. 8. G. Hurtad. de Ord. diff. vñ. Sanch. in consil. 7. c. 1. d. 49. Leand. d. 13. de Ord. q. 34. & 35. (asserit, non omnes, sed clericos Beneficiatos, & constitutos in facis. Tertia contendit, cum March. loc. cit. trall. 2. p. 1. c. 6. Castrop. de Ord. d. vñ. p. 18. n. 3. Caët. aliique apud Dian. p. 3. trall. 4. resol. 183.) nullos peccare mortaliter, nisi ad temeritatem, contumaciam, & contemptum.

17. Hinc tertiæ sententiæ ego adhæreo libentius. Ratio est, quia consideratis diligenter, expensive singulorum vestibus allatis à contrarium sentientibus, nullum inveniri, qui præceptum, saltem grave, contineret, quam diligentem considerationem hic inferere animus fuit, verum, quia post meum in expendendo laborem impensum (sincerè enuntio, me non mentiri) incidi in March. loc. cit. apud quem legi, meam diligentiam ab ipso fuisse præventam, ideo judico, satis, superque e, si te ad illam, Lector benigne, remittam.

18. Excepi autem contemptum, &c. quod ex Caëtano discite notavit Layman. lib. 5. trall. 9. cap. 12. num. 2. his verbis, in quibus statuitur etiam de vestibus, & comprehenduntur item initiati in Sacris. Sylvester, Armilla, Vasquez aiunt, non esse mortale, Clericum Beneficiatum, vel constitutum in sacris non ferentem Tonsuram, aut habitum Clericalem (seclusa contumacia, & contemptu) nisi manifestus excessus fiat ultra modum consuetum: Et hoc placet, tum esse mortale, si spectatis circumstantiis persona, loci, durationis temporis, &c. Clericalis Tonsura, & habitus neglectus notabiliter repugnet honestati, & bono exemplo Clericorum, cujus gratia talis habitus lege Ecclesiastica præcipitur. Sin vero ex justa causa, vel ad tempus brevis, sine honestatis detrimento, habitus deponatur, nulla omnino culpa est. Spectanda etiam est conjunctio Diocesis consuetudo. Hæc Layman. quæ quasi iisdem verbis, approbat Castropalaus loco citat.

19. Nec dissimilis est Trullench. l. 6. de Ord. cap. 2. n. 4. §. num. 6. cujus verba exscribere non erit inutilis, qui explicant prædictam Layman, & Caëtani doctrinam; Sic enim ait. Caëtanus docet, Initiatum non gestantem habitum Clericalem, & Tonsuram apertam, tunc peccare mortaliter, quando adest temeritas, contumacia, & contemptus, cujus sententia sustineri posset, si adest aliquod signum, quo appareat Clericus, quod tanquam probabile adsumunt Ledesma, & Villalobos: Secus tamen si nullum signum Clericus appareat, ut si habitum Laicalem, & eum sine corona deferret. Ideo, & bene prædicti Villalobos, & Ledesma concludunt, Clericum Initiatum, tunc solum non peccare mortaliter, cum ita deferat habitum ut videatur non Clericus. Excipe semper necessitatem justam, qualis esset paupertas, vel fuga inimici, parvitatem item temporis ob aliquam congruentiam, &c. Hæc ex Trull. Addo ego Barb. & G. Hurt. l. c. & Vasq. l. c. cap. 2.